

o.1 Sygn. akt VIII GC 9/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Agnieszka Górska

Protokolant: st. sekr. sąd. Marta Perkowska

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2013 r. w Szczecinie

sprawy z powództwa (...) - Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S.

przeciwko M. S. i R. S.

o zapłatę 142.788,80 zł

I oddala powództwo;

II zasądza od powoda (...) - Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S. na rzecz pozwanych M. S. i R. S. solidarnie kwotę 8.234 (ośmiu tysięcy dwustu trzydziestu czterech) złotych tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VIII GC 9/11

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 listopada 2010r. powód (...) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w S. wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych M. S. i R. S. kwoty 142.788,80 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 23 lutego 2010r. i kosztami procesu.

W uzasadnieniu powód powołał się na łączącą strony umowę o wykonanie dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego, na mocy której pozwani zobowiązali się do opracowania i wykonania projektów budowlano – wykonawczych wraz z zagospodarowaniem terenu do dnia 9 sierpnia 2009r., z uzyskaniem pozwoleń i uzgodnień umożliwiających przystąpienie do robót budowlanych – decyzji o pozwoleniu na budowę. Pozwani nie wykonali zobowiązania w określonym umową zakresie – wykonali jedynie jego część z wadami i po określonym w umowie terminie, nie uzyskali pozwolenia na budowę w zakresie zagospodarowania terenu. Odmówili usunięcia błędów w sporządzonej dokumentacji, co uniemożliwiło skuteczny odbiór przedmiotu umowy. W konsekwencji powód naliczył pozwany kary umowne z tytułu odstąpienia od umowy oraz opóźnienia w wykonaniu zobowiązania. Powód uznał, że działania podejmowane przez pozwanych i treść korespondencji świadczą o tym, że zdawali sobie sprawę, iż przedmiot umowy obejmuje także zagospodarowanie terenu. W taki sposób pozwani zdefiniowali przedmiot umowy, a następnie odstąpili od uzyskania pozwolenia na budowę parkingu i zmienili stanowisko dążąc do uzyskania osobnego zlecenia. Pozwani złożyli oświadczenie o odstąpieniu od umowy, jako przyczynę wskazując bezpodstawne uchylene się od odbioru przedmiotu umowy. W odpowiedzi powód wezwał pozwanych do wykonania umowy, zaś wobec braku reakcji – odstąpił od umowy i wezwał do zapłaty kar umownych zgodnie z §8 ust. 2 umowy.

W odpowiedzi na pozew pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości i obciążenie powoda kosztami procesu.

W uzasadnieniu podnieśli, że powód nie wykazał zasadności kar umownych i sposobu ich wyliczenia. W ocenie pozwanych przedmiot umowy stanowiła modernizacja oddziałów szpitalnych, w tym m.in. dostosowanie dróg dojazdowych, parkingów oraz uwzględnienie pojazdów dla niepełnosprawnych. Według pozwanych przedmiot umowy stanowiła przebudowa obiektu istniejącego, jego dostosowanie do wymagań wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia. Umowa nie dotyczyła tworzenia nowego obiektu. Projekty miały zostać wykonane w zakresie niezbędnym do sporządzenia przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego, przygotowania ofert dla wykonawców i realizacji robót budowlanych. Pozwani przeanalizowali parametry istniejących dróg dojazdowych, parkingów i podjazdów, stwierdzając iż spełniają one wymogi rozporządzeń. Podjęcie się wykonania projektu parkingu, chodnika oraz oświetlenia terenu nie oznacza, iż pozwani traktowali te prace jako część umowy nr (...). Liczyli na sformalizowanie prac i nakładów poniesionych na wykonanie dodatkowej dokumentacji, podobnie jak przy odrębnie zawartej umowie nr (...), której przedmiotem było wykonanie dokumentacji projektowej sieci informatycznej. Gdyby z SIWZ i umowy wynikał obowiązek wykonania parkingu z chodnikiem i oświetleniem to zostałyby to szczegółowo opisane. Pozwani przyznali, iż otrzymali od powoda zlecenie wykonania parkingu i wykonując je opierali się na dokumentacji projektowej do umowy nr (...), lecz w związku z tym nie doszło do modyfikacji zakresu tej umowy. Natomiast umowa nr (...) została zerwana wskutek złożenia oświadczenia o odstąpieniu. W dalszej kolejności pozwani wskazali, że przekazali powodowi dokumentację projektową obejmującą parking w okolicach szpitala. To uprawniało powoda do weryfikacji przedmiotu umowy oraz podjęcia czynności odbiorowych, a mimo to powód nie ustosunkował się do otrzymanej dokumentacji. Wnioskiem o pozwolenie na budowę pozwani nie objęli parkingu z uwagi na konieczność uzyskania decyzji określającej strefę ochronną wokół ujęcia wody. W korespondencji z powodem pozwani wskazywali na to, że przedmiot umowy nr (...) nie obejmuje wykonania dokumentacji projektowej i uzyskania pozwoleń w odniesieniu do parkingu, a pełnomocnictwo udzielone przez powoda jest niewystarczające dla uzyskania aktów administracyjnych niezbędnych do uzyskania pozwolenia na budowę parkingu. Pozwana miała dostosować plac postojowy dla 20 pojazdów, a nie projektować nowy parking. Niezasadnie powód traktuje dokumentację projektową na wykonanie przedmiotu umowy nr (...) oraz na budowę parkingu jako jedną, stąd nie ma powodów do twierdzeń o opóźnieniu w wykonaniu powołanej umowy. Pozwani poinformowali o odstąpieniu od dalszych czynności dotyczących uzyskania pozwoleń w odniesieniu do projektu parkingu. Powód nie ujawnił pozwanyemu wyniku weryfikacji, co skłoniło do przyjęcia, że powód w sposób nieuzasadniony odmawia odbioru przedmiotu umowy. Intencją powoda było rozszerzenie zakresu umowy o projekt parkingu, bowiem powód nie dokonał weryfikacji dokumentacji i nie udzielił odpowiedzi co do wykonania umowy. Przyczyną odstąpienia od umowy przez pozwanych był upływ umownego terminu na dokonanie weryfikacji przedmiotu umowy i brak odpowiedzi na liczne monity pozwanych. Dopiero w reakcji na odstąpienie powód stwierdził niekompletność przekazanej dokumentacji projektowej, przy czym nie wzywał uprzednio do jej uzupełnienia. Odstąpienie od umowy przez powoda pozwani uznali za bezpodstawne, jako że w momencie składania oświadczenia umowa nie łączyła już stron i nie mogła stanowić źródeł roszczeń powoda. Ponadto proces weryfikacji dokumentacji został przeprowadzony nienależycie, bez odniesienia do umowy i SIWZ. Powód bezzasadnie dokonał przy tym zsumowania kar umownych z tytułu odstąpienia od umowy i opóźnienia w wykonaniu przedmiotu umowy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Na mocy umowy nr (...) z dnia 9 stycznia 2009r. pozwani M. i R. S. zobowiązali się do wykonania w terminie 7 miesięcy od dnia podpisania umowy wielobranżowej dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego w związku z zadaniem inwestycyjnym o nazwie „Modernizacja oddziałów szpitalnych na terenie (...)SP ZOZ w S.”. Na przedmiot umowy składało się w szczególności opracowanie i wykonanie:

- pełnobrańzowych projektów budowlano – wykonawczych wraz z zagospodarowaniem terenu – w zakresie niezbędnym do sporządzenia przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego, przygotowania ofert przez wykonawców i dla realizacji robót budowlanych, spełniających wymagania zawarte w ustawie Prawo budowlane i określonych rozporządzeń,
- kosztorysu inwestorskiego opracowanego odrębnie dla każdej branży,

- przedmiarów robót,
- specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych,
- informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
- w dokumentacji projektowej musiały się znaleźć wszystkie opinie, uzgodnienia i sprawdzenia wynikające z przepisów prawa, w tym pozwolenia i uzgodnienia pozwalające na przystąpienie do robót budowlanych,
- propozycji harmonogramu realizacji robót budowlanych z uwzględnieniem ciągłości pracy szpitala,
- pełnienie nadzoru autorskiego nad realizacją robót budowlanych wykonywanych w oparciu o opracowaną dokumentację projektową (§1).

Weryfikacja przedmiotu umowy miała zostać dokonana przez powoda po jego otrzymaniu, w terminie do 45 dni od daty podpisania protokołu przekazania. Po dokonaniu weryfikacji nastąpić miało podpisanie protokołu odbioru lub zwrot dokumentacji z podaniem przyczyn odmowy odbioru i terminem wykonania poprawek i uzupełnień (§2 ust. 7). Odbiór dokumentacji za dokonany należało uznać z chwilą podpisania przez upoważnionego przedstawiciela powoda – (...) (...) Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S. protokołu odbioru (§2 ust. 8). Pozwani zobowiązali się bezpłatnie usuwać wszystkie błędy, nieścisłości i braki projektów ujawnione po jego odbiorze, a także w trakcie realizacji inwestycji, odnotowując ten fakt w projektach bądź dzienniku budowy (§2 ust. 11).

Za wykonanie dokumentacji projektowej strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe brutto w wysokości 628.300 zł, zaś za nadzór autorski – 23.180 zł.. Zapłata za wykonanie dokumentacji projektowej i pełnienie nadzoru autorskiego nastąpić miała na podstawie osobnych faktur, wystawionych w ciągu 7 dni od daty wykonania i odbioru przedmiotu umowy protokołem przez powoda (§5 ust. 1-4).

Strony przewidziały w umowie odpowiedzialność w formie kar umownych (§8 umowy). Powódka zobowiązała się zapłacić pozwanym karę umowną z tytułu odstąpienia od umowy z winy leżącej po jej stronie w wysokości 10% kwoty, określonej w §5 ust. 1, chyba że odstąpienie nastąpiło na podstawie art. 145 ust. 1 Pzp. W sytuacji, gdy odstąpienie od umowy nastąpiło z winy pozwanych, zobowiązani oni byli zapłacić na rzecz powoda karę umowną w takiej samej wysokości (ust. 1.1 i 1.2).

W §10 strony przewidziały prawo odstąpienia od umowy. Pozwani uprawnieni byli do odstąpienia w sytuacji, gdy powód bez uzasadnionych przyczyn odmówił odbioru przedmiotu umowy albo ogłosił likwidację (pkt 1). Powód uprawniony był do odstąpienia od umowy jeżeli pozwani wykonaliby przedmiot umowy niezgodnie z jej zakresem, ogłosiliby likwidację albo nie wnieśli zabezpieczenia należytego wykonania umowy (pkt 2).

Załącznik do umowy stanowił opis przedmiotu zamówienia. W warunkach realizacji przedmiotu zamówienia wskazano zakres prac modernizacyjnych oprócz dostosowania komórek organizacyjnych szpitala do obowiązujących przepisów. Wymieniono m. in. dostosowanie dróg dojazdowych, parkingów oraz uwzględnienie podjazdów dla osób niepełnosprawnych (pkt 2). Modernizacja miała mieć charakter dostosowawczy do wymagań wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia i prowadzona miała być z charakterem działań konserwatorskich, polegających na utrzymaniu zabytkowej kompozycji zespołu. Z tego względu również projekt zagospodarowania terenu miał zostać zaopiniowany przez organ ds. ochrony zabytków.

Załącznik do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia stanowił plan rozlokowania oddziałów (załącznik 1a) oraz plan sytuacyjny (załącznik 1b).

Zakresem rzeczowym umowy nie został objęty parking

Dowód:

- umowa z dnia 9.01.2009r. nr (...) k. 22-32, 370-380
- specyfikacja istotnych warunków zamówienia k. 33-37, 182-193, 355-369
- zeznania świadka D. K. (1) k. 571-577
- opinia biegłego sądowego T. P. k. 652-725, 780-795, 804-817

W trakcie realizacji prac strony zawarły nadto umowę nr (...), której przedmiotem było wykonanie dokumentacji projektowej sieci informatycznej dla tego samego zadania inwestycyjnego. Tekst umowy został przekazany pozwanym po dokonaniu ustnych ustaleń co do jej zakresu i warunków. Dokumentacja została przekazana powodowi w dniu 31 lipca 2009r. Już na etapie przetargu pojawiła się informacja, że sieć logiczna będzie przedmiotem osobnego zlecenia, wymagała rozszerzenia zakresu projektu i zgromadzenia dodatkowej dokumentacji. Umowa nie została zawarta w trybie przetargu publicznego – nie było to konieczne z uwagi na wysokość wynagrodzenia.

Dowód:

- umowa nr (...) k. 347-350
- protokół zdawczo – odbiorczy k. 354
- zeznania świadka Z. R. k. 525-528
- zeznania świadka Z. K. (1) k. 528-531
- zeznania świadka I. B. k. 535-538
- zeznania świadka J. N. k. 538-539, 551-552
- zeznania świadka D. K. (2) k. 571-577
- zeznania pozwanej M. S. k. 622-632
- zeznania pozwanego R. S. k. 632-634

W Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia nie uwzględniono nowowznoszonych lub projektowanych obiektów, w szczególności nowego parkingu. W planie sytuacyjnym szpitala stanowiącym załącznik nr 1b do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia nie została naniesiona lokalizacja parkingu. W specyfikacji nie oznaczono jego wymiarów, liczby miejsc postojowych, infrastruktury towarzyszącej – dojścia, schodów, oświetlenia. Nie została naniesiona również strefa ochronna dla ujęcia wody. W SIWZ wskazano na konieczność dostosowania dróg dojazdowych, parkingów oraz uwzględnienie podjazdów; odwołano się tym samym do istniejących już elementów. Dla realizacji zakresu rzeczowego określonego w SIWZ nie była zatem wymagana decyzja lokalizacji inwestycji.

Dowód:

- opinia biegłego sądowego T. P. k. 652-725, 780-795, 804-817
  - specyfikacja istotnych warunków zamówienia k. 33-37, 182-193, 355-369
  - plan sytuacyjny k. 369

Podczas spotkania stron w maju i czerwcu 2009 roku przedstawiciele powoda poruszyli kwestię wykonania projektu parkingu dla pracowników szpitala, z wjazdem od ul. (...). Ulica (...) na odcinku, na którym miał być zlokalizowany wyjazd z parkingu, jest ślepa i jednokierunkowa. Planowany parking znajdować się miał nadto w sąsiedztwie zakładowego ujęcia wody. Z uwagi na fakt, że pojemność parkingu miała przekroczyć 10 stanowisk konieczne byłoby

przeprowadzenie postępowania w sprawie jego oddziaływania na środowisko, a w ramach tego postępowania - przedstawienie opracowań hydrologicznych i geologiczno – inżynierskich. Pozwani powzięli informacje, że dotychczas istniejący parking przy ul. (...) zostanie zlikwidowany i przeznaczony na wjazd dla straży pożarnej.

W celu uzyskania pozwolenia na budowę również w części obejmującej parking pozwani zobowiązani byłoby uzyskać zatem decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego, zgodę na wycinkę drzew, uzgodnienie zjazdu na ul. (...) z Zarządem Dróg Miejskich oraz decyzję o strefie ochronnej ujęcia wody. Spełnienie tych warunków zajmuje od 1,5 roku do 2 lat. Decyzja lokalizacji inwestycji celu publicznego jest konieczna dla oznaczenia sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy. Z uwagi na fakt, że obszar szpitala stanowi teren zamknięty Ministerstwa Obrony Narodowej, nie jest on objęty planem zagospodarowania przestrzennego. Dopiero po uzyskaniu i zatwierdzeniu decyzji możliwe byłoby przystąpienie do przygotowania dokumentacji projektowej. Obowiązek uzyskania decyzji spoczywa na inwestorze.

Projekt nowego parkingu z kosztorysem został wykonany. Pozwani nie poruszali kwestii wynagrodzenia uznając, iż nakład pracy na sporządzenie projektu był niewielki i został uwzględniony w ramach wynagrodzenia, wynikającego z umowy nr (...). Projekt parkingu wraz z drogami i schodami został uwzględniony w projekcie wykonawczym, zaś brak go w projekcie budowlanym.

Dowód:

- zeznania pozwanej M. S. k. 622-632
- zeznania pozwanego R. S. k. 632-634
- opinia biegłego sądowego T. P. k. 652-725, 780-795, 804-817

W dniu 23 czerwca 2009r. powód złożył wniosek o wydanie decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego polegającej na budowie parkingu, chodnika i schodów terenowych wraz z oświetleniem terenu. Parking miał liczyć 20 stanowisk, wraz ze schodami zewnętrznymi i chodnikiem miał mieć powierzchnię 900 m². Poprzedzało go złożenie przez pozwanych wniosku o wydanie zgody na lokalizację zjazdu z ulicy (...) celem wybudowania parkingu.

Dowód:

- wniosek o wydanie decyzji z dnia 22.06.2009r. k. 40-41
- wniosek z dnia 10.06.2009r. k. 42
- dowód wpłaty k. 43
- zeznania świadka D. K. (2) k. 571-577
- zeznania pozwanej M. S. k. 622-632
- zeznania pozwanego R. S. k. 632-634
- opinia biegłego sądowego L. P. k. 652-725, 780-795, 804-817

W dniu 10 sierpnia 2009r. w (...) Urzędzie Wojewódzkim złożony został wniosek o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę. Tego samego dnia pozwani wystąpili z wnioskiem o uzgodnienie stanowiska konserwatorskiego projektu budowlanego oraz zezwolenia na prace budowlane.

Pozwani zwrócili się do powoda o przekazanie decyzji o ustaleniu strefy ochronnej zakładowego ujęcia wody, niezbędnej dla uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę. Powód nie posiadał decyzji o strefie ochronnej ujęcia wody.

Dowód:

- wniosek o pozwolenie na budowę k. 44, 341, 439
- wniosek z dnia 10.08.2009r. k. 45-46
- pismo pozwanych z dnia 17.09.2009r. k. 47
- zeznania świadka D. K. (1) k. 571-577
- zeznania pozwanej M. S. k. 622-632
- zeznania pozwanego R. S. k. 632-634

W dniu 22 września 2009 r. pozwani ograniczyli wniosek o pozwolenie na budowę do budynku, (z wyłączeniem zagospodarowania terenu), z uwagi na niemożliwość dostarczenia decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz konieczność dostarczenia decyzji o ustaleniu strefy ochronnej zakładowego ujęcia wody, której pozwani jeszcze nie posiadali. Poinformowali powoda, że pozostała część zadania obejmująca pozwolenie na budowę parkingu, nowego zjazdu na ul. (...) i inne prace została zawieszona i niemożliwe jest przystąpienie do robót w zakresie zagospodarowania terenu. Pozwani nie konsultowali wskazanych zmian z powodem.

W odpowiedzi powód wskazał na niedopuszczalność zmian postanowień zawartej umowy w stosunku do oferty. Stwierdził, że przedmiot zamówienia, wskazany w umowie nr (...) nie został zrealizowany.

Dowód:

- pismo pozwanych z dnia 12.10.2009r. k. 48-49
- pismo powoda z dnia 22.10.2009r. k. 50, 345
- pismo pozwanych z dnia 22.09.2009r. k. 278
- pismo z dnia 10.08.2009r. k. 438
- zeznania świadka Z. R. k. 525-528
- zeznania świadka M. T. k. 532-535
- zeznania świadka I. B. k. 535-538
- zeznania świadka D. K. (3) k. 571-577
- zeznania pozwanej M. S. k. 622-632
- zeznania pozwanego R. S. k. 632-634

Pozwani uzyskali decyzję Prezydenta Miasta S. z dnia 21 września 2009r. w sprawie pozwolenie na prowadzenie robót budowlanych przy zabytku. Zgoda taka nie obejmuje wznoszenia nowych obiektów; w takiej sytuacji wymagane jest pozwolenie na budowę.

Pozwani uzyskali również pozytywne opinie Państwowej Agencji Atomistyki i Wojskowego Instytutu Higieny i Epidemiologii, dotyczące projektu ochrony radiologicznej, pozytywne uzgodnienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w S. oraz postanowienie Szefa Delegatury Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej w S. w zakresie budowlanym i ochrony przeciwpożarowej.

Na mocy decyzji z dnia 15 października 2009r. projekt budowlany został zatwierdzony i udzielono pozwolenia na wykonanie robót budowlanych. Powód nie uzyskał pozwolenia na budowę w zakresie zagospodarowania terenu.

Dowód:

- decyzja Wojewody (...) z dnia 15.10.2009r. k. 38, 271-272
- decyzja Prezydenta Miasta S. z dnia 21.09.2009r. k. 273
- pismo z dnia 31.08.2009r. k. 270
- pismo z dnia 27.08.2009r. k. 269
- postanowienie z dnia 23.09.2009r. k. 274-276
- pismo z dnia 27.09.2009r. k. 277
- pełnomocnictwo k. 351
- opinia biegłego sądowego T.. P. k. 652-725, 780-795, 804-817

Dokumentacja projektowa została przekazana powodowi w dniu 10 sierpnia 2009r. Pozwani wskazali, że z uwagi na brak decyzji o ustaleniu strefy ochronnej dla zakładowego ujęcia wody niemożliwe jest zwrócenie się o wydanie decyzji o lokalizacji inwestycji, a w konsekwencji wydanie pozwolenia na budowę parkingu; pozwani nie są zaś umocowani do występowania w celu uzyskania stosownych zaświadczeń i decyzji. Pozwani podkreślili, iż parking stanowi odrębny od wykonywanego na podstawie umowy nr (...) przedmiot zlecenia i zakres obowiązków projektanta wynikający z umowy nie obejmuje opracowania dotyczącego parkingu. Kwestię wynagrodzenia za dodatkowe zlecenie uznali za otwartą, zwracając się o ustosunkowanie się do kwestii budowy parkingu.

Powód uznał, że przekazanie dokumentacji nastąpiło jedynie w odniesieniu do części umowy. Zaprzeczył, aby wykonanie dokumentacji projektowej na budowę parkingu było przedmiotem osobnego zlecenia i stwierdził, że wszelkie uzgodnienia w tym zakresie zawiera zawarta już między stronami umowa. Następnie wskazał, że posiadana decyzja Prezydenta Miasta S. oraz operat wodnoprawny są wystarczające dla pozytywnego zaopiniowania wniosku o uzyskanie decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Nie jest zatem konieczne uzyskanie decyzji o ustanowieniu strefy ochronnej. Powód uznał, że termin realizacji umowy upłynął, w związku z czym pozwani pozostają w zwłoce. Nie zamierzał jednak obciążyć pozwanych konsekwencjami za okres niezbędny do uzyskania decyzji o ustaleniu strefy ochronnej, to jest od 18 września 2009r. do 5 listopada 2009r.

Pozwani podtrzymali stanowisko o wykonaniu i protokolarnym przekazaniu przedmiotu umowy w całości.

Dowód:

- pismo z dnia 19.10.2009r. k. 352
- protokół przekazania z dnia 10.08.2009r. k. 353
- pismo pozwanych z dnia 21.10.2009r. k. 51-52, 306-319
- pełnomocnictwo k. 53
- pismo powoda z dnia 26.10.2009r. k. 54, 287
- pismo powoda z dnia 5.11.2009r. k. 55
- pismo powoda z dnia 23.11.2009r. k. 56, 289

- pismo pozwanych z dnia 30.10.2009r. k. 58, 319
- pismo pozwanych z dnia 4.11.2009r. k. 59-60, 310-312
- pismo pozwanych z dnia 25.11.2009r. k. 61
- decyzja z 14.05.2004r. k. 280-285
- operat k. 286
- zeznania świadka M. T. k. 532-535

Pozwani zlecieli rzeczoznawcy budowlanemu sporządzenie opinii w celu ustalenia czy zakresem przedmiotu wykonywanej dokumentacji projektowej w ramach umowy nr (...) oraz Specyfikacji Istotnych Warunków zamówienia objęte było wykonanie projektu budowlanego nowego, dotąd nieistniejącego parkingu. Po uzyskaniu korzystnej dla nich opinii pozwani odstąpili od wykonania dalszych prac związanych z opracowaniem dokumentacji projektowej na budowę parkingu.

Dowód:

- opinia techniczna z dnia 25.11.2009r. k. 61 v.-67
- pismo pozwanych z dnia 1.12.2009r. k. 68

Powód zlecił weryfikację dokumentacji projektowej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (...). Opracowanie zostało sporządzone odrębnie dla każdej branży.

W ramach branży architektonicznej stwierdzono m.in. brak zgodności między projektem budowlanym a wykonawczym w zakresie projektowanych dróg i parkingów od strony ul. (...) oraz brak projektu i inwentaryzacji zieleni. W projekcie budowlanym w zakresie zagospodarowania uwzględniony został stan aktualny, zaś w projekcie wykonawczym – stan uwzględniający rozwiązania projektowe. Dokonano również weryfikacji konstrukcyjnej projektu budowlanego i wykonawczego. W ramach weryfikacji instalacyjnej dokonano zbadania projektów dotyczących instalacji wodno – kanalizacyjnej, instalacji c.w.u., instalacji centralnego ogrzewania, wentylacji i gazów medycznych. Weryfikacją objęto również branżę elektryczną, radiologiczną, ochronę przeciwpożarową oraz kosztorysową.

W ramach opinii swoje uwagi przedstawił także (...) Zarząd (...). Z uwagi na wyniki weryfikacji powód zdecydował się nie przyjąć dokumentacji i wezwać do jej uzupełnienia o projekt zagospodarowania terenu.

Dowód:

- weryfikacja dokumentacji sporządzona przez (...) sp. z o.o. k. 86-111, 389-425
- pismo pozwanych z dnia 6.01.2010r. k. 122
- pismo powoda z dnia 26.10.2009r. k. 342
- ogłoszenie o udzieleniu zamówienia k. 343-344
- zeznania świadka Z. R. k. 525-528
- zeznania świadka Z. K. (2) k. 528-531
- zeznania świadka M. T. k. 532-535
- zeznania świadka I. B. k. 535-538

- zeznania świadka J. R. k. 552-553
- zeznania świadka K. J. k. 553-555
- zeznania świadka M. B. k. 555-556
- zeznania świadka M. M. (2) k. 557
- zeznania świadka W. O. k. 558-559
- zeznania świadka M. W. k. 559-562
- zeznania świadka D. K. (2) k. 571-577
- zeznania świadka D. K. (4) k. 578-571
- zeznania świadka M. P. k. 581-582

W opinii sporządzanej przez spółkę (...) brak było odesłania do zakresu rzeczowego umowy, ustaleń SIWZ i załączników. Przedmiot analizy stanowiła wersja elektroniczna dokumentacji, nie uwzględniająca dokonywanych uzgodnień z projektantami.

Zgłoszone przez przez spółkę (...) uwagi są w zasadniczej mierze niezasadne. Większość ze wskazywanych braków dokumentacji jest uwzględniana na etapie sporządzania projektów instalacyjnych czy branżowych, część na etapie wykonawstwa. Część z nich dotyczy estetyki, czytelności dokumentacji (legendy, grubość kresek). Słuszne są wnioski dotyczące braku warunków technicznych i uzgodnień związanych ze zwiększonym zapotrzebowaniem na moc przesyłową od dostawcy energii oraz uzgodnień z inwestorem w sprawie zasilania. Zasadnie wytknięte nieścisłości czy uchybienia np. dotyczące braku określonych danych na rysunkach czy brak rozwinięcia kanalizacji sanitarnej; nie są one równoznaczne z nieprawidłowym wykonaniem przedmiotu umowy i mogą zostać usunięte na etapie realizacji prac. Nie stanowią przeszkody w prowadzeniu robót na podstawie dokumentacji.

Dokumentacja zawiera drobne niedociągnięcia i usterki, które jednak mogą być usunięte poprzez sprawowanie nadzoru autorskiego przez pozwanych. Nie ma w niej błędnych rozwiązań. Dokumentacja jest zgodna z wymaganiami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego.

Dowód:

- opinia biegłego sądowego T. P. k. 652-725, 780-795, 804-817
- weryfikacja dokumentacji sporządzona przez (...) sp. z o.o. k. 86-111, 389-425

Pozwana otrzymała zaproszenie na posiedzenie Komisji Oceny Projektów Inwestycyjnych i Remontowych w dniu 14 grudnia 2009r., zwołane w celu oceny przekazanej przez pozwanych dokumentacji projektowo – technicznej i jej odbioru. W trakcie posiedzenia osoby dokonujące weryfikacji projektowej w odniesieniu do poszczególnych branż przedstawiały swoje wnioski.

Komisja orzekła o braku możliwości akceptacji opracowanej dokumentacji. Zaproponowano odesłanie dokumentacji wykonawcy w celu usunięcia wad i niedociągnięć, wyznaczając termin do dnia 31 marca 2010r. Powód przedstawił jednocześnie pozwanym projekt ugody, na mocy której stwierdzono, że na przedmiot umowy składa się sporządzenie projektu dostosowania dróg dojazdowych, parkingów i podjazdów dla osób niepełnosprawnych. Opóźnienie pozwanych ustalono na przedział czasowy pomiędzy 9.08.2009r. i 17.09.2009r. Ostateczny termin zakończenia umowy wyznaczono na 1 marca 2010r.

Pozwani nie stawili się na posiedzeniu i wyznaczili powodowi termin do podpisania protokołu odbioru dokumentacji na 18 grudnia 2009r. Wnieśli o poinformowanie o wyniku weryfikacji przedłożonej dokumentacji .

Dowód:

- pismo powoda z dnia 26.11.2009r. k. 57, 288
- korespondencja stron k. 69-76, 290-291, 329-330, 334, 339-340
- protokół nr (...) z dnia 14.12.2009r. k. 80-85
- pismo powoda z dnia 17.12.2009r. k. 292
- pismo pozwanych z dnia 9.12.2009r. k. 313-316
- pismo pozwanych z dnia 4.12.2009r. k. 317-318
- zeznania świadka Z. R. k. 525-528
- zeznania świadka Z. K. (1) k. 528-531
- zeznania świadka I. B. k. 535-538
- zeznania świadka W. O. k. 558-559
- zeznania świadka M. W. k. 559-562
- zeznania świadka D. K. (2) k. 571-577
- zeznania świadka D. K. (4) k. 578-571
- zeznania świadka M. P. k. 581-582
- zeznania pozwanej M. S. k. 622-632
- zeznania pozwanego R. S. k. 632-634

Podczas spotkania w dniu 18 grudnia 2009r. strony nie doszły do porozumienia, choć początkowo pozwana wyrażała chęć negocjacji. Powód dążył do podpisania aneksu do umowy nr (...), na mocy którego w umowie znalazłby się zapis, iż przedmiotem umowy było również wykonanie dokumentacji projektowej na budowę nowego parkingu. Podczas spotkania nie doszło do odbioru przedmiotu umowy. Pozwani zapoznali się w tym dniu z treścią opinii sporządzonej przez spółkę (...), jednak jej odpis nie został im wówczas przekazany.

Dowód:

- korespondencja stron k. 113-122, 293-302, 326-327
- zeznania świadka Z. K. (2) k. 528-531
- zeznania świadka M. T. k. 532-535
- zeznania świadka I. B. k. 535-538
- zeznania świadka J. N. k. 538-539, 551-552
- zeznania świadka D. K. (1) k. 571-577

- zeznania pozwanej M. S. k. 622-632

- zeznania pozwanego R. S. k. 632-634

W piśmie z dnia 18 grudnia 2009r. pozwani złożyli oświadczenie o odstąpieniu od umowy nr (...), jako podstawę wskazując §10 pkt 1 lit. a umowy nr (...). Jako przyczynę pozwani podali upływ 45-dniowego terminu na weryfikację wykonanego przedmiotu umowy, liczonego od dnia przekazania dokumentacji – w dniu 3 grudnia 2009r., brak odpowiedzi na monity z zapytaniem o rezultat weryfikacji, brak odpowiedzi na zapytania o termin protokolarnego odbioru przedmiotu umowy, brak informacji dotyczących sytuacji prawnej wykonawców w związku z przekazaniem kompletu dokumentacji, brak możliwości uzyskania informacji o rezultacie weryfikacji oraz niemożliwość ustalenia terminu protokolarnego odbioru przedmiotu umowy i brak możliwości skontaktowania się po dniu 3 grudnia 2009r. Jednocześnie pozwani obciążyli powoda karą umowną w kwocie 62.830 zł. Wnieśli o zwrot przekazanej powodowi dokumentacji.

W piśmie z dnia 23 grudnia 2009 r. powód stwierdził występujące w dokumentacji wady i niedociągnięcia i wezwał pozwanych do realizacji umowy, dokonania poprawek i uzupełnień przedłożonej dokumentacji do dnia 31 marca 2010r. Do pisma powód załączył protokół Komisji Oceny Projektów Inwestycyjnych i Remontowych z dnia 14 grudnia 2009 r. Jednocześnie została zwrócona pozwanym dokumentacja projektowo - techniczna.

Dowód:

- oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 18.12.2009r. k. 77-78, 304-305

- pismo z dnia 21.12.2009r. k. 79

- protokół z dnia 14.12.2009r. k. 80-85, 381-388

- pismo powoda z dnia 23.12.2009r. k. 112, 346

- zeznania świadka Z. K. (2) k. 528-531

- zeznania świadka D. K. (1) k. 571-577

Powód uznał, że z uwagi na zaniechanie przekazania pełnej dokumentacji projektowej objętej umową nie minął termin weryfikacji przedmiotu umowy. Stąd oświadczenie pozwanych o odstąpieniu od umowy uznał za pozbawione podstaw. Powód wezwał pozwanych do jednoznacznego określenia, czy wykonywać będą nadal przedmiot umowy, czy też jednoznacznie odmawiają jego wykonania. Pozwani podtrzymali dotychczasowe stanowisko wskazując, iż byli gotowi podjąć się dodatkowo wykonania projektu parkingu. Kwestionując twierdzenia powoda o niekompletności umowy pozwani podnieśli, że powód nie zwracał dokumentacji do uzupełnienia. Potwierdza to fakt dysponowania przez powoda całością dokumentacji. Pozwani zaproponowali ugodowe załatwienie sporu pod warunkiem podjęcia dalszych rozmów i przedłożenia nowych propozycji ugodowych.

Dowód:

- korespondencja stron k. 113-122, 293-302, 326-327

W piśmie z dnia 28 stycznia 2010r. powód odstąpił od umowy z przyczyn leżących po stronie pozwanych (§8 ust. 1.2 i 1.3) wskazując, iż pozwani nie wskazali, czy nadal wykonywać będą przedmiot umowy i popadli w zwłokę w wykonaniu umowy. Jednocześnie powód wezwał pozwanych do zapłaty kar umownych, określonych w nocie obciążeniowej z dnia 28 stycznia 2010r. Kara ta opiewała na kwotę 62.830 zł na podstawie §8 ust. 1.2. oraz 92.988,40 zł tytułem przekroczenia terminu realizacji umowy o 74 dni (od 10.08.2009r. do 17.09.2009r. i od 14.11.2009r. do 18.12.2009r.).

Pozwani uznali oświadczenie za bezskuteczne wskazując, iż wobec ich oświadczenia z dnia 18 grudnia 2009r. umowa nie łączy już stron. Podkreślili, że powód nie wezwał pozwanych do wykonania przedmiotu umowy, a zatem nie zostały spełnione przesłanki z art. 492 k.c. Wezwali powoda do zwrotu dokumentacji projektowej oraz zapłaty kwoty 62.830 zł tytułem kary umownej i 13.029,60 zł tytułem wniesionego zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

Dowód:

- oświadczenie o odstąpieniu od umowy z dnia 21.01.2010r. k. 123
- nota obciążeniowa k. 124-125
- korespondencja stron k. 126-132, 320-325, 457

Pozwani zlecieli rzeczoznawcy budowlanemu sporządzonemu opinii technicznej dotyczącej oceny zasadności uwag projektu budowlanego i wykonawczego, zamieszczonych w weryfikacji spółki (...). Uznano w niej, że uwagi dotyczące projektu budowlanego i branży architektonicznej oraz projektu budowlanego i wykonawczego branży konstrukcyjne, a także stwierdzonych wad przedstawiono bez podstawy prawnej. Nadto weryfikacja projektów nie ujmuje podstawowych kryteriów wynikających z ustaleń stron.

Dowód:

- opinia techniczna z dnia 25.02.2010r. k. 134-171

Pozwani wystąpili w dniu 2 marca 2010r. z wnioskiem o zawezwanie do próby ugodowej, proponując zawarcie ugody, na mocy której powód zapłaci na ich rzecz kwotę 700.000 zł.

Dowód:

- wniosek o zawezwanie do próby ugodowej k. 194-196

Powód dokonał skompensowania należności z tytułu żądanej od pozwanych kwoty, stwierdzonej notą nr 4/10 z dnia 28 stycznia 2010r. (155.818,40 zł) z wierzycelnością pozwanych, wynikającą z wniesionego przez wykonawcę zabezpieczenia należytego wykonania umowy (13.029,60 zł). W związku z powyższym pismem z dnia 9 sierpnia 2010r. wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 142.788,80 zł z odsetkami ustawowymi.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 9.08.2010r. k. 199

Przed Sądem Okręgowym w Szczecinie toczy się postępowanie z powództwa M. S. i R. S. przeciwko (...)Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w S.. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt VIII GC (...). W sprawie tej Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa na okoliczność zakresu przedmiotowego zamówienia publicznego – wykonania dokumentacji projektowej przebudowy (modernizacji) oddziałów szpitala, w szczególności czy w skład przedmiotowego zamówienia wchodziło wykonanie projektu parkingu, czy przedmiot umowy określony umową z dnia 9 stycznia 2009r. został wykonany przez powodów prawidłowo zgodnie z umową i SIWZ. Z opinii sporządzonej w tym postępowaniu wskazano, że parkingi stanowiły przedmiot zamówienia, który winien być zmaterializowany w projekcie budowlanym. Biegły uznał w konsekwencji, że powodowie (pозwani w niniejszej sprawie) nie wywiązali się z obowiązku opracowania projektu zagospodarowania terenu, który powinien zawierać rozwiązania w zakresie dróg, parkingów i ciągów komunikacji zewnętrznej dla osób niepełnosprawnych, nie wykonali zatem przedmiotu umowy, określonego umową z dnia 9 stycznia 2009r. i w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia.

Dowód:

- opinia biegłego sądowego J. W., sporządzona w sprawie o sygn. akt VIII GC (...) k. 735-750

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie ustalony został na podstawie przedłożonych przez strony dokumentów, w tym umowy, dokumentacji projektowej i korespondencji stron. Żadna ze stron nie kwestionowała prawdziwości powyższych dokumentów, zaś Sąd również nie powziął wątpliwości w tym zakresie. Strony nie podważały treści znacznej części przedstawionego materiału dowodowego, przedstawiając jednak odmienną interpretację co do niego i wyciągając rozbieżne wnioski. Strony kwestionowały także m.in. opinie prywatne sporządzone przez stronę przeciwną, a w których odnoszono się do kompletności i rzetelności dokumentacji projektowej sporządzonej przez powoda, jej jakości, a także kwestii prawidłowości wykonania postanowień umowy z dnia 9 stycznia 2009r.

Sąd oparł się również na zeznaniach przesłuchanych w toku postępowania świadków, stron oraz opinii biegłego sądowego. Za wiarygodne uznał Sąd zeznania świadków J. R., K. J., M. B., M. M. (2), W. O., M. W., D. K. (4) i M. P.. Należy zauważyć, że wskazani świadkowie dokonywali weryfikacji dokumentacji projektowo – technicznej, sporządzonej przez pozwanych, działając w imieniu Komisji Oceny Projektów Inwestycyjnych i Remontowych, spółki (...) czy (...) Zarządu (...). W zeznaniach świadkowie potwierdzali przedstawione w tych opiniach wnioski i konkluzje. Niemniej, wypływające z nich konkluzje poddane były następnie ocenie biegłego sądowego, który dokonywał ich prawidłowości i słuszności w kontekście analizowanej dokumentacji projektowej. Na tej zaś podstawie biegły przyjął, że znaczna część zgłoszonych zastrzeżeń nie jest zasadna i została poczyniona w oderwaniu od treści umowy i dokumentacji projektowej. Te zaś wnioski dotyczące wad i usterek dokumentacji, które biegły podzielił, uznał za nieistotne i niewystarczające do stwierdzenia, że nie doszło do wykonania przedmiotu umowy przez pozwanych. Z tych względów twierdzenia powołanych świadków zostały w ograniczonym zakresie uwzględnione przy ustalaniu stanu faktycznego; sporne kwestie wymagające wiadomości specjalnej mogą być bowiem ustalone jedynie za pomocą dowodu z opinii biegłego.

W ograniczonym zakresie uznał Sąd za wiarygodne zeznania Z. R., Z. K. (1), M. T., I. B., J. N. i D. K. (1). Świadkowie zgodnie wskazywali, że wykonanie projektu nowego parkingu było objęte zakresem umowy z dnia 9 stycznia 2009r. i pozwani byli tego świadomi, zaś dopiero w toku realizacji umowy odstąpili od sporządzenia projektu w ww. zakresie. Zauważyć jednak trzeba, że zeznania te świadkowie opierali w znacznej mierze na interpretacji postanowień umowy i własnej ocenie umowy, aniżeli na konkretnych faktach. Sąd nie dał wiary zeznaniom M. T., który utrzymywał, że już w styczniu 2009 r. pokazano pozwanym, gdzie ma być parking. Z zeznań pozostałych świadków, jak również pozwanej M. S., wynikało bowiem, że sprawa parkingu poruszona została dopiero w maju 2009 r.

Sąd zaakceptował zeznania pozwanych, uznając, że korespondują ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Twierdzenia pozwanych zostały pozytywnie zweryfikowane przez biegłą w kontekście sporządzonej dokumentacji projektowej, charakteru modernizowanego obiektu i czynności niezbędnych dla wykonania projektu parkingu. Mając na uwadze przedstawiony przez pozwanych przebieg wydarzeń, a także treść korespondencji stron, stanowisko prezentowane przez pozwanych jest konsekwentne, zbieżne z treścią ich twierdzeń po zawarciu umowy i z tego względu zasługuje na uwzględnienie.

Podstawą ustaleń faktycznych uczynił Sąd opinię sporządzoną przez biegłą sądową T. P.. Sąd uznał, że opinia ta jest spójna, logiczna i pełna. Podkreślenia wymaga fakt, że biegła szczegółowo odniosła się do wskazanych w tezie dowodowej zagadnień, wyczerpująco uzasadniając. Ponadto, dla umotywowania przedstawionego stanowiska biegła dokonała wnikliwej analizy zgromadzonego materiału dowodowego – nie tylko dostępnej dokumentacji projektowej przez pryzmat obowiązujących przepisów, lecz także zeznań świadków, stron niniejszego postępowania i opinii sporządzonych na ich zlecenie. Oczywiście jest przy tym, że ocena zeznań świadków czy stron nie należy do biegłego, a zatem wnioski biegłego rozpatrywać należy przy założeniu wiarygodności określonych zeznań. Zgłoszone przez strony zastrzeżenia do opinii biegłą wyjaśniła w sposób obszerny na rozprawie.

Sąd w poczet zgromadzonego materiału dowodowego zaliczył również opinię, sporządzoną przez biegłego sądowego J. W. w sprawie sygn. akt VIII GC (...). Wnioski przedstawione przez biegłego w powyższej opinii nie mogą jednak stanowić podstawy do poczynienia wiążących ustaleń w niniejszej sprawie. Analiza wskazanej opinii jest przydatna przede wszystkim dla weryfikacji opinii sporządzonej w niniejszym postępowaniu. Na gruncie Kodeksu postępowania cywilnego obowiązuje bowiem zasada bezpośredniości, a podstawę rozstrzygnięcia stanowią wyniki postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd orzekający. Dowody przeprowadzone w innej sprawie mają zatem ograniczony wpływ na niniejsze postępowanie, tym bardziej że Sąd dysponuje opinią biegłego sporządzoną na jego zlecenie. Opinii J. W. przypisać należy jednak walor dokumentu i dokonać oceny wniosków w niej przedstawionych przy przyjęciu, że dokument ten został sporządzony przez organ niezależny od stron.

Sąd oddalił wnioski o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego sądowego J. W. (k. 734v.) oraz konfrontacji świadków I. B., M. T. i Z. R.. Formułując wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego powód podkreśla sprzeczność pomiędzy opinią sporządzoną w niniejszym postępowaniu oraz tą, wydaną w oparciu o materiał zgromadzony w aktach sprawy o sygn. akt VIII GC (...). Nie zostały jednak, zdaniem Sądu, spełnione przesłanki z art. 286 k.p.c. uzasadniające przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego. O potrzebie zasięgnięcia opinii innego biegłego nie stanowi sama tylko rozbieżność pomiędzy opiniami, sporządzonymi w innych sprawach. W swej opinii biegła T. P. odnosiła się do analizowanych przez biegłego J. W. przesłanek i przedstawiła w sposób wyczerpujący swoje stanowisko w tym zakresie. W sytuacji zatem, w której opinia ta została należycie uzasadniona brak jest podstaw do sięgania do opinii kolejnego biegłego.

Nie ziściły się również przesłanki dla dokonania konfrontacji świadków (art. 272 k.p.c.). Po pierwsze bowiem przeprowadzenia konfrontacji nie uzasadnia sam fakt, iż świadkowie zeznają odmiennie. Sytuacja taka wymaga oceny na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. Po wtóre, ustalenie, kto był odpowiedzialny za sporządzenie opisu przedmiotu zamówienia ma drugorzędne znaczenie w kontekście okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Strony nie pozostawały bowiem w sporze co do brzmienia takiego opisu.

Na mocy umowy stron z dnia 9 stycznia 2009r. pozwani zobowiązali się do wykonania wielobranżowej dokumentacji projektowej wraz z pełnieniem nadzoru autorskiego w związku z modernizacją oddziałów szpitalnych na terenie (...)(...)SP ZOZ w S.. Ostatecznie pozwani nie pełnili nadzoru autorskiego z uwagi na odstępienie od umowy (najpierw przez pozwanych, a następnie przez powoda). Przy ocenie skuteczności odstąpienia od umowy przez powoda i zaistnienia podstaw do obciążenia pozwanych karą umowną istotną będzie zatem wyłącznie ocena prawidłowości wykonania umowy z dnia 9 stycznia 2009r. w części dotyczącej wykonania dokumentacji projektowej. Wskazaną umowę zakwalifikować należy jako umowę o dzieło (art. 627 k.c. i nast.). Z uwagi na okoliczność, że powód dochodzi w niniejszym postępowaniu zapłaty kar umownych w związku z odstąpieniem od umowy, badaniu podlega fakt ziszczenia się przesłanek uprawniających powoda do odstąpienia od umowy (§10 pkt 2) oraz obciążenia karą umowną na podstawie §8 ust. 1.2 i 1.3.

Strony nie pozostawały w sporze co do brzmienia postanowień umowy z dnia 9 stycznia 2009r. i opisu przedmiotu zamówienia. W sposób odmienny interpretowały jednak wskazane postanowienia, szczególnie w zakresie obowiązku sporządzenia projektu zagospodarowania terenu i parkingu, który miał zostać wybudowany na terenie szpitala z wjazdem od ul. (...). Okoliczność sporną stanowiła również kompletność i rzetelność sporządzonej przez pozwanych dokumentacji projektowej.

W celu ustalenia czy pozwani wykonali umowę w sposób prawidłowy konieczna okazała się szczegółowa analiza zakresu umowy, a następnie ziszczenia się w tym kontekście przesłanek wskazanych w oświadczeniu o odstąpieniu od umowy oraz określonych w §8 ust. 1.2 i 1.3. umowy.

W pierwszej kolejności powód podnosił, że pozwani nie zrealizowali przedmiotu umowy – nie przekazali kompletnej dokumentacji projektowej wraz z niezbędnymi pozwoleniami, decyzjami. Pozwani w ocenie powoda zaniechali przekazania projektu zagospodarowania terenu (w tym parkingu), który wg powoda objęty został umową z dnia 9 stycznia 2009r. Ze stanowiskiem powoda w tym zakresie nie sposób się zgodzić. W świetle zgromadzonego materiału

dowodowego, przede wszystkim opinii biegłego, umowy oraz zeznań M. S., zaistniały bowiem podstawy do przyjęcia, że zawarta przez strony umowa nie obejmowała sporządzenia dokumentacji projektowej dotyczącej parkingu.

Za przedstawionym powyżej wnioskiem przemawia dosłowne brzmienie postanowień umownych. Sporządzenie dokumentacji przez pozwanych odbywało się w związku z zadaniem inwestycyjnym o nazwie „Modernizacja oddziałów szpitalnych (...)”. Pojęcie modernizacji rozumie się jako unowocześnienie istniejącego obiektu, jego przebudowę, dostosowanie do określonych norm czy potrzeb. Przy modernizacji bazuje się na istniejącym przedmiocie, dokonując w nim zmiany, pojęcie to nie uwzględnia zaś wznoszenia nowych obiektów czy też ich usuwania w całości. Już z tego względu należy dojść do przekonania, że przedmiotem umowy dotyczącej modernizacji nie mogło być sporządzenie projektu obiektu dotąd nieistniejącego, co związane byłoby ze zmianą przeznaczenia dotychczas nieużytkowanego gospodarczo terenu na parking.

Wnioski takie potwierdza również brzmienie opisu przedmiotu zamówienia (załącznik nr 1) do umowy oraz Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ). Wskazuje się w nich, że w zakres prac modernizacyjnych wchodzi także dostosowanie dróg dojazdowych, parkingów oraz uwzględnienie podjazdów dla osób niepełnosprawnych. Podkreślono, że modernizacja szpitala ma charakter dostosowawczy do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia. Zatem fakt, że we wskazanych dokumentach wspomina się o projekcie zagospodarowania terenu nie przesądza o tym, że umową zostało objęte również sporządzenie dokumentacji projektowej nowego parkingu. Mowa jest bowiem o pracach dostosowawczych, a zatem odbywających się na bazie istniejącej infrastruktury. Potwierdza to okoliczność, że w SIWZ nie zostały uwzględnione jakiegokolwiek nowowznoszone czy projektowane objekty, w tym także parking.

Zauważyć również trzeba, że na planie sytuacyjnym szpitala, stanowiącym załącznik nr 1 b do Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia nie uwzględniono lokalizacji parkingu. Na planie nie została uwzględniona strefa ochronna ujęcia wody, co byłoby szczególnie istotne w kontekście zamiaru umieszczenia w ramach tej strefy parkingu. Strefa ochronna zakładowego ujęcia wody zlokalizowana jest bowiem bezpośrednio w sąsiedztwie planowanego parkingu o w związku z jego budową mogłoby wystąpić zagrożenie zanieczyszczenia. Strefa ta mimo że faktycznie wydzielona, formalnie nie została oznaczona. Konieczne zatem byłoby jej oznaczenie. Powód przyznał, że nie dysponował decyzją w tym zakresie, nie wystąpił również o jej wydanie, podnosząc iż przekazana pozwany dokumentacja jest wystarczająca dla wykonania umowy z dnia 9 stycznia 2009r. Powyższe stanowisko nie jest prawidłowe, jako że ustanowienie strefy ochronnej ujęcia wody było niezbędne dla sporządzenia raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko. Raport ten z kolei jest niezbędnym elementem wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji zamierzenia i w konsekwencji decyzji lokalizacyjnej inwestycji celu publicznego.

Na uwagę zasługuje podkreślony przez biegłego T. P. fakt, iż teren (...)(...) stanowił teren zamknięty, podlegający Ministerstwu Obrony Narodowej. W związku z powyższym nie był objęty planem zagospodarowanie przestrzennego, w planie tym wskazano wyłącznie jego obszar i granice. Z tej przyczyny, wobec brzmienia art. 33 ust. 2 pkt 3 ustawy Prawo budowlane, niezbędne było oznaczenie sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy w drodze decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego. Uzyskanie takiej decyzji zazwyczaj należy do inwestora, jako że stanowi konieczny warunek dla przystąpienia do prac projektowych, umożliwia konfrontację zamierzeń inwestora z uwarunkowaniami technicznymi, środowiskowymi. Nadto decyzja taka stanowi załącznik wniosku o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę. Niesporne jest, iż powód taką decyzją nie dysponował. Wprawdzie niewylączone jest uzyskanie takiej decyzji poprzez pełnomocnika jednakże w kontekście zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności opinii biegłego T. P., nie było realne oczekiwanie jej uzyskania przez pozwanych.

Po pierwsze bowiem uzyskanie analizowanej decyzji wymaga wielu wystąpień, uzgodnień, uzyskania szeregu decyzji i pozwoleń. Działania te związane są z wymogami przepisów prawa, w tym ustawy Prawo wodne, Prawo budowlane i ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Przeprowadzenie postępowania w tym zakresie trwa co najmniej 1,5 roku i jest dość trudne. Wskazać należy chociażby na uzyskanie raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisku, której wydanie poprzedza przeprowadzenie szeregu badań hydrologicznych, geologicznych. Nie bez znaczenia jest okoliczność, iż wedle art. 54 ust. 1 ustawy Prawo wodne możliwe jest zabronienie urządzania parkingów.

Podobnie należy odnieść się do zgody Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego na wjazd i wyjazd z parkingu na ul. (...), która to zgoda w kontekście charakteru drogi nie jest oczywista.

Wyłączona jest przy tym możliwość łączenia postępowania o pozwolenie na budowę z postępowaniem uzyskania decyzji lokalizacyjnej. Wystąpienie z wnioskiem o pozwolenie na budowę wymagało już posiadania decyzji lokalizacyjnej. Stosunkowo krótki okres czasu określony w umowie na jej realizację - faktycznie uniemożliwiający uzyskanie takiej decyzji, pozwala wnioskować, że projekt parkingu nie był objęty umową stron. Po złożeniu wniosków o wydanie decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego na terenie zamkniętym, o wydanie zgody na lokalizację zjazdu z ulicy publicznej w czerwcu 2009r. oczywiste było, że uzyskanie decyzji znacznie wydłuży oczekiwanie na uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę w odniesieniu do całej inwestycji i wykluczone będzie wywiązanie się z obowiązków umownych w określonym terminie.

Uznaniu, iż do zakresu rzeczowego umowy z dnia 9 stycznia 2009r. włączony został parking sprzeciwia się również to, że w umowie oraz w SIWZ brak jest parametrów użytkowania obiektu. Nie wskazano w ich ramach wymiarów obiektu, dokładnego umiejscowienia, walorów użytkowych – brak zatem parametrów technicznych, technologicznych i użytkowych. Elementy te zaś były niezbędne dla wystąpienia w wnioskiem o wydanie decyzji lokalizacyjnej, w którym przedstawić należy dane we wskazanym zakresie, w tym powierzchnię obiektu, sposób zaopatrzenia w media, odprowadzania ścieków czy gromadzenia odpadów (k. 40-41). W tym miejscu podkreślenia wymaga również fakt, że SIWZ ma uwzględniać istotne założenia, oczekiwania co do opracowania projektowego. Musi uwzględniać zakres rzeczowy planowanej inwestycji i usytuowanie poszczególnych obiektów, z uwzględnieniem parametrów technicznych, technologicznych, ilościowych i użytkowych. Wymaganie takie podyktowane jest faktem, iż po rozstrzygnięciu przetargu w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych nie jest możliwe rozszerzenia zakresu rzeczowego inwestycji ponad ten wskazany w specyfikacji. Dopuszczalna jest co prawda modyfikacja poszczególnych rozwiązań, o ile odpowiadają one ogólnym zapisom. Nie ma jednak możliwości wprowadzania pomysłów całkiem nowych, nieprzewidzianych na etapie przygotowawczym inwestycji. Fakt ten wymusza obowiązek jednoznacznego i zrozumiałego określenia zakresu przedmiotu umowy, mimo że redakcję warunków cechuje pewien stopień ogólności. Na ich podstawie musi być możliwe ustalenie zakresu umowy, nie można pozostawiać pola dla domysłów czy odmiennych interpretacji.

Wobec braku określenia lokalizacji parkingu, jego parametrów, a także nieprzeprowadzenia długotrwałej procedury w celu uzyskania decyzji lokalizacyjnej, nie ma podstaw do przyjęcia iż parking został objęty zakresem przedmiotowym umowy z dnia 9 stycznia 2009r.

Wskazane powyżej okoliczności znajdują potwierdzenie w zeznaniach pozwanych, którzy wskazują na to, że podczas spotkań z przedstawicielami powoda wspomniano jedynie o miejscach parkingowych przed dotychczasową przychodnią. Prośba o uwzględnienie w dokumentacji nowego parkingu została zgłoszona dopiero podczas spotkań stron w maju i czerwcu. Pozwani zdecydowali się na wykonanie projektu parkingu bez dodatkowego wynagrodzenia, a to z uwagi na niewielki nakład pracy w stosunku do zakresu realizowanej inwestycji. Wiarygodne są twierdzenia, iż przyczyną odstąpienia od kontynuacji prac w zakresie przedstawienia dokumentacji projektowej parkingu z niezbędnymi decyzjami i pozwoleniami było zbyt długie oczekiwanie na uzyskanie decyzji lokalizacyjnej. Objęcie parkingu wnioskiem o pozwolenie na budowę nie pozwoliłoby pozwany na wywiązanie się z terminu wykonania umowy. Natomiast wobec faktu, że projekt parkingu wykonywany był w oparciu o ustne ustalenia stron, nie znajdujące odzwierciedlenia w umowie z dnia 9 stycznia 2009r., postanowienia tej umowy zarówno co do terminu jej wykonania, wysokości wynagrodzenia czy możliwości odstąpienia nie znajdują zastosowania.

Twierdzenia pozwanych w analizowanym powyżej zakresie znajdują częściowo pokrycie również w zeznaniach świadków. Z. R. wskazywał bowiem, że dopiero po tym, jak w rozmowie mającej miejsce w maju 2009r. poruszona została kwestia wykonania projektu parkingu, pozwani wszczęli procedurę zmierzającą do uzyskania decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego. M. T. przyznał, że w maju 2009r. pozwany „przypomniano” o wykonaniu projektu dotyczącego parkingu. Należy też zwrócić uwagę, że zarówno Z. K. (1), jak i I. B. wyrażając przekonanie, że wykonanie parkingu wchodziło w zakres umowy stron, podawali, że przed spotkaniami w maju i czerwcu

nie była konkretnie poruszana kwestia parkingu. Zbieżność podawanych powyżej dat, z tymi, które wskazywali pozwani, pozwala na przyjęcie że faktycznie kategorię stanowisko dotyczące żądania wykonania projektu parkingu przedstawione zostało przez stronę powodową po zawarciu umowy. Okoliczność, że pozwani dopiero wtedy podjęli działania w celu opracowania projektu obejmującego parking czyni ich wersję zdarzeń prawdopodobną.

Odmiennej oceny zakresu umowy nie uzasadnia opinia sporządzona w postępowaniu o sygn. akt VIII GC (...) przez biegłego J. W.. Twierdzenie o tym, że projekt parkingu został objęty zakresem spornej umowy biegły uzasadnił faktem złożenia przez pozwanych wniosku o pozwolenie na budowę i późniejszym ograniczeniem zakresu projektu bez zgody powoda. Uznał również, że pozwani sporządzili projekt zagospodarowania terenu i wycofali go z przyczyn leżących po ich stronie. Z faktu, iż w opisie przedmiotu zamówienia znalazło się sformułowanie o „dostosowaniu dróg dojazdowych i parkingów” biegły wywiódł, że w projekcie zagospodarowania terenu powinny znaleźć się rozwiązania związane z przebudową ciągów komunikacji kołowej. Zdaniem biegłego pozwani nie wykonali prawidłowo umowy gdyż uzyskali pozwolenie na prowadzenie robót budowlanych, a nie pozwolenie na budowę.

Zauważyć trzeba, że J. W. nie podjął się analizy czynności, które poprzedzają sporządzenie projektu i uzyskanie stosownych decyzji, pozwoleń itd. Nie uwzględnił w swej opinii możliwości późniejszych, niż zawarta umowa, ustaleń stron co do parkingu. Wniosek o objęciu umową także projektu parkingu biegły wyprowadził ze sformułowania zawartego w pkt 4 załącznika nr 1 do SIWZ przewidującego „projekt zagospodarowania terenu” (k.363). Tymczasem biegła T. P. wyjaśniła na rozprawie w dniu 20 lutego 2013 r. (protokół k. 783), że projekt zagospodarowania terenu oznacza w istocie planszę zagospodarowania terenu, na której - w sytuacji, w której parking nie był objęty umową - pokazane są istniejące obiekty, miejsce usytuowania przedmiotu zamówienia. Tym samym złożona przez pozwanych dokumentacja spełniła ten wymóg.

Nie może też dyskwalifikować pracy pozwanych fakt, że w umowie przewidziano uzyskanie pozwolenia na budowę podczas gdy faktycznie uzyskano decyzję o pozwoleniu na prowadzenie robót budowlanych. Zgodnie bowiem z art. 3 pkt 12 Prawa budowlanego pozwolenie na budowę oznacza decyzję administracyjną zezwalającą na rozpoczęcie i prowadzenie budowy lub wykonywanie robót budowlanych innych niż budowa obiektu budowlanego. Biegła T. P. wyjaśniła przy tym na rozprawie w dniu 20 lutego 2013 r. (k. 786), że ostateczna kwalifikacja rodzaju pozwolenia, uzależniona od stopnia przeznaczenia nakładu finansowego na budowę nowych elementów bądź robót budowlanych, należy do organu wydającego decyzję administracyjną.

Nie przekonują również wnioski dotyczące konieczności przebudowy ciągów komunikacyjnych. Sam biegły posłużył się pojęciem „przebudowy”, co wedle art. 3 ust. 7a) ustawy Prawo budowlane oznacza wykonanie robót budowlanych, w wyniku których następuje zmiana parametrów użytkowych lub technicznych istniejącego obiektu.

Zauważyć także trzeba, że oceniając prawidłowość dokumentacji sporządzonej przez pozwanych biegły J. W. wyliczył jedynie błędy dokumentacji, nie dokonał jednakże ich kwalifikacji, w szczególności tego, czy mają one charakter istotny.

Reasumując, Sąd doszedł do przekonania, iż na mocy umowy z dnia 9 stycznia 2009r. pozwani nie mieli obowiązku sporządzenia dokumentacji projektowej nowego parkingu z wjazdem od strony ul. (...).

Mając na względzie fakt, że powód podstawą swych roszczeń uczynił postanowienia umowy nr (...), dotyczące uprawnienia stron do odstąpienia od umowy (§10) i do obciążenia karą umowną (§8) rozstrzygnięcia wymagało, czy oświadczenie o odstąpieniu od umowy przez powoda z dnia 28 stycznia 2010r. jest skuteczne i ziściły się tym samym podstawy do żądania zapłaty od pozwanych.

Nie można przy tym pominąć faktu, iż jako pierwsi oświadczenie o odstąpieniu od umowy złożyli pozwani – w dniu 18 grudnia 2009r., jako przyczynę podając m.in. upływ 45-dniowego terminu na weryfikację przedmiotu umowy. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że pozwani protokolarnie przekazali dokumentację projektową w dniu 10 sierpnia 2009r., zaś pozwolenie na budowę – w dniu 19 października 2009r. Jak słusznie zatem podnoszą pozwani, termin na weryfikację upłynął w dniu 3 grudnia 2009r. Do tego dnia dokumentacja nie została odebrana,

weryfikacji dokonała zaś Komisja Oceny Projektów Inwestycyjnych i Remontowych dopiero w dniu 14 grudnia 2009r. Z tego względu, uwzględniając brzmienie §10 pkt 1 umowy, pozwani byli uprawnieni do odstąpienia od umowy.

Niezależnie jednak od oceny złożonego przez pozwanych oświadczenia brak podstaw do przyjęcia za skuteczne oświadczenia o odstąpieniu od umowy złożonego przez powoda. Jako podstawę odstąpienia powód wskazał wykonanie przedmiotu umowy niezgodnie z jej zakresem – zaniechanie przekazania dokumentacji projektowej dotyczącej zagospodarowania terenu (parkingu) i odmowę poprawienia wadliwej, jego zdaniem, dokumentacji.

Przedstawione powyżej rozważania, dotyczące zakresu przedmiotowego umowy z dnia 9 stycznia 2009r. wskazują, że pozwani nie mieli obowiązku wykonać projektu parkingu i uzyskać pozwolenia na budowę w tym zakresie. Powód posługuje się co prawda sformułowaniem „projektu zagospodarowania terenu”, jednakże z korespondencji stron wynika, iż istotnie przedmiotem sporu pozostawał projekt parkingu. Z tej przyczyny nie sposób zarzucić pozwany niewykonania przedmiotu umowy.

Nie są słuszne również zarzuty dotyczące błędów w przedłożonej dokumentacji. Podstawę do stwierdzenia wadliwości stanowiło opracowanie spółki (...), w którym dokonano weryfikacji dokumentacji projektowej wykonawczej. Opracowanie to jest obszerne, z podziałem na branże i zawiera szereg uwag dotyczących braków w dokumentacji i przyjęcia niewłaściwych w świetle obowiązujących przepisów prawa budowlanego rozwiązań.

Przydatność powołanego opracowania dla stwierdzenia kompletności i rzetelności dokumentacji sporządzonej przez pozwanych jest ograniczona. Jak bowiem słusznie zarzucają pozwani, w sporządzonej weryfikacji brak jest odniesienia się do postanowień umowy – ustalonego zakresu rzeczowego oraz ustaleń z SIWZ.

Przede wszystkim jednak zgłoszone uwagi i zastrzeżenia pozbawione są podstaw bądź też stwierdzone wady nie mają istotnego znaczenia. Wynika to z opinii biegłej T. P., która stanowisko w tym zakresie obszernie uzasadniła, odnosząc się odrębnie do każdego, stwierdzonego przez osoby dokonujące weryfikacji, błędu. Ostatecznie biegła stwierdziła, że podnoszone zastrzeżenia nie dyskwalifikują opracowania, zaś znaczna część stwierdzonych niedociągnięć usunięta może być na etapie realizacji projektu. Właśnie w celu eliminacji takich wad czy błędów ustanawiany jest nadzór autorski, mający zapewnić optymalizację rozwiązań projektowych. Również na etapie wykonawstwa dopuszczalne jest sprecyzowanie parametrów technicznych urządzeń czy też szczegółów dotyczących wyposażenia.

Ocena charakteru wad stwierdzonych w dokumentacji przesądza o braku podstaw do odstąpienia od umowy przez powoda. Podkreślenia bowiem wymaga, że prawo odstąpienia od umowy z uwagi na wady przysługuje zamawiającemu jedynie wtedy, gdy wady mają charakter istotny; w pozostałych przypadkach zamawiający może jedynie żądać ewentualnego obniżenia wynagrodzenia (art. 637 § 2 k.c). Wada ma charakter istotny wówczas, gdy uniemożliwia korzystanie z dzieła (tu: dokumentacji projektowej) zgodnie z jego przeznaczeniem i celem określonym w umowie.

Skoro zatem biegła w przypadku stwierdzonych wad wymieniła sposoby usunięcia nieprawidłowości (najczęściej uzgodnienia w drodze nadzoru autorskiego) to nie sposób twierdzić o bezużyteczności dokumentacji i nieprzydatności do umówionego celu.

Z tego względu również podnoszony przez powoda fakt występowania błędów w dokumentacji projektowej nie mógł stanowić podstawy odstąpienia od umowy. Tym samym nie ma podstaw do przyjęcia, aby do odstąpienia od umowy doszło z przyczyn leżących po stronie pozwanych. W konsekwencji zatem powód nie był uprawniony do obciążenia pozwanych karą umowną na podstawie §8 ust. 1.2 umowy.

Niezasadne jest także obciążenie pozwanych karą umowną na podstawie §8 ust. 1.3 umowy z dnia 9 stycznia 2009r., tj. za zwłokę w realizacji umowy. Termin do wykonania umowy upływał bowiem z dniem 10 sierpnia 2009r. i tego właśnie dnia pozwani przekazali dokumentację w wersji pisemnej i elektronicznej, wraz ze specyfikacją (k. 353). Należało zatem uznać, iż wówczas pozwani wykonali przedmiot umowy. Konsekwencją uznania, że zakresem umowy nie został objęty projekt parkingu, jest przyjęcie realizacji przedmiotu umowy w całości. Z tego względu nie ma podstaw do przyjęcia, iż nastąpiła zwłoka w wykonaniu przedmiotu umowy.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu, powstałymi pomiędzy stronami oparto na przepisach art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 k.p.c. Przyznane od powoda na rzecz pozwanych koszty w wysokości 8.234 zł stanowią równowartość wynagrodzenia pełnomocnika, ustalonego na podstawie §6 pkt 7 w zw. z § 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2002 rok, Nr 163, poz.1349 ze zm.), opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (k. 242) oraz 1.000 zł tytułem zaliczki, uiszczonej na poczet wynagrodzenia biegłego sądowego (k. 635). Zastosowanie dwukrotności stawki minimalnej przy określeniu wynagrodzenia pełnomocnika uzasadnione było znacznym nakładem pracy pełnomocnika związanym zarówno z koniecznością przygotowania pism procesowych, jak i udziału w licznych wielogodzinnych posiedzeniach sądowych.

Sygn. akt VIII GC 9/11